

Науково-дослідна робота
за темою магістерської дисертації
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Аналітика соціальних даних</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, 1 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>3 кред. ЄКТС/90 годин лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год., СРС - 54год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік, МКР</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська/Англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: доцент, кандидат філософських наук, доцент, Піголенко Ігор Вікторович, e-mail: pigolenko@gmail.com Практичні / Семінарські: доцент, кандидат філософських наук, доцент, Піголенко Ігор Вікторович, e-mail: pigolenko@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Moodle: https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=8049</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчання на другому, магістерському рівні вищої освіти передбачає написання та захист кваліфікаційної роботи – магістерської дисертації. Необхідною передумовою успішного написання та захисту магістерської роботи є вміння та навички з проведення самостійного наукового дослідження. Результати такого дослідження мають бути інтегральною та найважливішою складовою всієї фінальної роботи магістранта.

Курс «Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації» надає можливість отримати чітке уявлення про вимоги та методологію проведення наукових досліджень, готує магістрантів до самостійного дослідження та написання наукових робіт, в першу чергу магістерських дисертацій. Ця дисципліна є важливою складовою частиною вивчення

фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін. Вона закладає основу для отримання майбутніми соціологами глибоких знань з проблем методології та організації соціологічних досліджень для їх подальшого застосування в практичній діяльності в якості аспірантів, викладачів соціології, наукових співробітників, експертів.

Компетентності, які набуваються під час вивчення дисципліни:

Загальні компетентності:

- Здатність працювати автономно (ЗК 02)

Фахові компетентності:

- Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію (ФК 03)
- Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень (ФК 04)
- Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями (ФК 06)
- Здатність презентувати результати наукових досліджень і готувати наукові доповіді та публікації (ФК 10)

Програмні результати навчання:

- Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань (ПР04)
- Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах (ПР05)
- Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей (ПР07)
- Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки (ПР09)
- Узагальнювати результати власних наукових досліджень та презентувати їх у наукових доповідях, публікаціях (ПР11).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенти мають пройти навчання з наступних навчальних дисциплін: «Аналітична соціологія та соціальна поведінка: сучасні підходи»,

«Методологія та методи соціологічного дослідження в цифрову добу». Крім того, бажано також мати базові навички роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням з обробки та аналізу кількісної соціальної інформації (напр., OCA, SPSS, R), з архівами соціологічних даних (напр., Національний банк соціологічних даних «Київський архів»).

Паралельно опановується «Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації» з наступними освітніми компонентами: «Аналітична соціологія та соціальна поведінка: сучасні підходи», «Комп'ютерний аналіз соціальної інформації та візуалізація даних».

Постреквізити. Після завершення курсу «Методологія та методи соціологічного дослідження в цифрову добу» здобувачі освіти зможуть продовжити навчання або виконувати дослідницькі завдання в межах освітнього компонента «Виконання магістерської дисертації».

Отримані під час навчання з даної дисципліни знання, вміння та навички можуть з успіхом застосовуватись при опануванні інших спеціальних і галузевих соціологічних дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні (комп'ютерний практикум)	СРС
Тема 1. Поняття, структура та види наукового дослідження.	10	2	2		6
Тема 2. Проблема істини і структура наукового пізнання.	9	2	2		5
Тема 3. Поняття «знання» та підходи до його аналізу	9	2	2		5
Тема 4. Загальнонаукові методи: класифікація.	9	2	2		5
Тема 5. Вибір теми наукового дослідження та визначення її актуальності.	9	2	2		5
Тема 6. Використання штучного інтелекту (ШІ) в наукових дослідженнях	9	2	1		5
Тема 7. Написання магістерської дисертації: етапи підготовки.	9	2	1		5
Тема 8. Принципи роботи з джерелами.	8	2	1		5
Тема 9. Узагальнення результатів наукового дослідження та форми його апробації	8	2	1		5
МКР	6		2		4
Залік	6		2		4
Всього годин:	90	18	18		54

4. Навчальні матеріали та ресурси

4.1. Базова література:

1. Бабіченко, А. К. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / авторський колектив: А.К. Бабіченко, М.О. Подустов, В.І. Вельма, Ю.А. Бабіченко [та 2 інших] ; за редакцією А.К. Бабіченка ; Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України, Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут", Національний фармацевтичний університет. - Харків : Друкарня Мадрид, 2021. – 133 с.
2. Дизайн дослідження: підходи на основі якісних, кількісних і змішаних методів / пер. Ігор Кобель, Тарас Кобель. Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2022. 284 с.
3. Кислий, В. М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.М. Кислий. - Суми : Університетська книга, 2023. – 223 с.
4. Костін, Ю. Д. Теорія і методологія наукових досліджень : навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання / Ю.Д. Костін, Т.В. Полозова, І.А. Шейко, Д.Ю. Костін ; Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет радіоелектроніки. - Харків : ХНУРЕ, 2021. - 152 с. https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000634072&local_base=KPI01
5. Підготовка кваліфікаційних робіт за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Т. В. Коломієць, І. В. Пиголенко. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,75 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 90 с. Доступ: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/27610>

5.1. Допоміжна література

1. Бабенко С.С. Як написати академічний навчальний текст: короткий довідник для студентства факультету соціології. Електронне видання. – Київ: ВПЦ "Київський університет". 2016. – 32 с.
2. Дизайн дослідження: підходи на основі якісних, кількісних і змішаних методів / Перекл. Ігор Кобель, Тарас Кобель. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2022. 284 с.
3. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ. Інститут соціології НАН України. 2022. 405 с.
4. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. – 405 с.
5. Молодцов Б. І. Панорама різновидів філософської думки другої половини ХХ ст. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». – 2014. – 207 с.
6. Нікітіна Т. Теоретична та емпірична інтерпретація і операціоналізація поняття «валідність» // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2009. – № 2. – с. 113-129.
7. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. – К. : 2007. 320 с.
8. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: Підручник. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017. – 342 с
9. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. – К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2004. – 269 с.

10. Пиголенко І. В., Єнін М. Н. Програма соціологічного дослідження // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Програма соціологічного дослідження](https://vue.gov.ua/Програма_соціологічного_дослідження) (дата звернення: 1.05.2025).
11. Х'юмер М. Знання. Реальність. Цінність: Вступ до аналітичної філософії майже для всіх / пер. з англ. Бистрицький М.Є. – К. : Наш Формат, 2024. – 404 с.
12. Merton R. On Sociological Theories of the Middle Range. In: Merton R. Social Theory and Social Structure. New York: Free Press, 1968. Pp. 39-72. [Мертон Р. Про соціологічні теорії середнього рівня // Мертон Р. Соціальна теорія та соціальна структура].
13. Newman L. W. Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches. 7th ed. Harlow: Pearson, 2014.
14. Ritzer G. Contemporary Sociological Theory. 5th ed. New York: McGraw-Hill, 1991.

14.1. Навчальні онлайн ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua> – Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua> – Онлайн-курси України та світу.
5. <https://coursera.org> – Онлайн-курси
6. <http://www.gesis.org> – Архів даних міжнародних порівняльних соціологічних досліджень.
7. <http://ukraine.survey-archive.com> – Національний банк соціологічних даних «Київський архів».

Всі зазначені вище джерела є доступними в Інтернеті або на сторінці дисципліни в Google Classroom, а також в методичному кабінеті кафедри соціології (ауд. 503, корп.7). Обов'язкові до прочитання фрагменти будуть вказані під час проходження відповідних тем.

Навчальний контент

8. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Лекції із застосуванням інформативно-рецептивних методів, евристичних бесід, елементів навчальної дискусії, елементів проблемного викладу матеріалу.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення інформаційно-комунікаційної системи «Електронний кампус».

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1	<p>Тема 1. Поняття, структура та види наукового дослідження.</p> <p>Поняття наукового дослідження. Основні принципи дослідницької роботи. Значення особистої мотивації дослідника для написання якісної наукової роботи. Соціальна вагомість дослідницької діяльності для суспільства в цілому. Практична цінність навичок, здобутих в результаті самостійної наукової роботи для діяльності соціолога.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>В науковому соціологічному журналі знайти статтю за темою вашої магістерської дисертації. Проаналізуйте приклад наукової публікації та визначте її тип дослідження.</p>
2	<p>Тема 2. Проблема істини і структура наукового пізнання.</p> <p>Поняття істини. Функції істини у науковому пізнанні. Проблема існування істини. Об'єктивізм та релятивізм. Наукова істина та проблема пошуку її критеріїв. Раціональні</p>

	<p>засади істинності. Верифікація та фальсифікація. Практика як критерій істини. Форми істини. Істина й омана. Діалектика розвитку наукового пізнання. Чуттєве пізнання та його елементи. Раціональне пізнання та його форми: а) поняття як основна форма раціонального пізнання; б) судження та умовиводи; в) роль категорій у функціонуванні і розвитку раціонального пізнання, мислення, свідомості. Єдність чуттєвого й раціонального у пізнанні. Типи раціональності в сучасній культурі.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>В науковому соціологічному журналі знайти статтю за темою вашої магістерської дисертації. В статті мають міститись результати теоретико-прикладного дослідження. Визначити суть наукової проблеми, об'єкт і предмет, ціль та завдання дослідження, гіпотези та операціональні визначення основних понять.</p>
3	<p>Тема 3. Поняття «знання» та підходи до його аналізу</p> <p>Підходи до аналізу поняття «знання» (традиційний спосіб аналізу, теорія оспорюваності, підхід Геттє, без хибних припущень, реліабілізм, належне функціонування, відстеження, оспорюваність). Неспроможність аналізу. Локківська теорія понять. Вітгенштейнівський підхід до понять.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Складіть схему класифікації знань. Зіставте поняття "знання" та "інформація".</p>
4	<p>Тема 4. Загальнонаукові методи: класифікація.</p> <p>Поняття та критерії класифікації загальнонаукових методів. Теоретичні та емпіричні методи дослідження. Загальнонаукові теоретичні методи наукових досліджень. Системний метод. Історичний метод. Метод аналізу і синтезу. Метод дедукції та індукції. Теоретичні методи, специфічні для дослідження суспільних явищ.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Подумайте, в рамках якої (можливо, яких) соціологічної парадигми ви плануєте проводити наукове дослідження, що складе основу вашої магістерської дисертації. Обґрунтуйте свій вибір.</p>
5	<p>Тема 5. Вибір теми наукового дослідження та визначення її актуальності.</p> <p>Види студентських наукових робіт. Теми, які рекомендуються, теми за вільним вибором студентів. Критерії вибору теми. Особиста зацікавленість студента, користь для майбутньої професійної діяльності. Наявність проблеми (невирішених питань, неврегульованих відносин, колізій законодавства, тощо). Соціальна важливість обраної теми. Ступінь наукової розробки, наявність літератури. Рівень знайомства студента з темою. Реальність проведення дослідження за графіком виконання наукових робіт.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Опишіть актуальність теми вашої магістерської роботи. Зробіть посилання на дотичні попередні дослідження, статистичний матеріал, соціологічні спостереження та інші факти. Поясніть, на вирішення якої соціальної проблеми спрямоване ваше дослідження.</p>
6	<p>Тема 6. Використання штучного інтелекту (ШІ) в наукових дослідженнях</p> <p>Ретроспективний аналіз (пошук джерел, їх стислий опис, систематизація) щодо визначеної проблематики. Генерування ідей (для вибору потенційних напрямів, методів, методик, методології, засобів дослідження тощо). Пошук прототипів та/або аналогів для винаходів (наприклад, для патентів). Пошук необхідних статистичних даних, аналіз даних та визначення закономірностей (зокрема, зв'язків) у BigData. Аналіз (експертиза, критика) новизни / схожості / відмінності / обмежень наукових результатів (положень, гіпотез, концепцій, моделей). Аналіз та/або моделювання ризиків / надійності / безпечності застосування винаходів. Автоматизація рутинних завдань для підвищення продуктивності науковців, покращення якості наукових публікацій</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Сформуйте запит (prompt-engineering) за вашою темою магістерської дисертації. Порівняйте результати ШІ з вашими напрацюваннями.</p>
7	<p>Тема 7. Написання магістерської дисертації: етапи підготовки. Етапи роботи над магістерською дисертацією. Роль планування у процесі написання магістерської дисертації. Вибір теми магістерської дисертації. Збір матеріалу. Вимоги до складання розгорнутого плану роботи. Конспектування. Особливості роботи над прикладним</p>

	розділом магістерської дисертації. Оформлення магістерської дисертації. Рецензія та вимоги до її написання. Доповідь, види та вимоги до підготовки. Завдання на СРС: Розробіть детальний календарний план роботи над магістерською дисертацією. Поясніть кожний пункт плану.
8	Тема 8. Принципи роботи з джерелами. Якість наукових джерел, які використовуються студентами при написанні робіт. Монографії, статті в наукових журналах, підручники, статті в соціологічних виданнях загально-практичної спрямованості, результати соціологічних опитувань та досліджень, доповіді на конференціях, новини та прес-релізи. Поняття та види плагіату. Етика науковця. Визначення якості українських джерел: перелік офіційно затверджених фахових видань, Інтернет-сайти окремих журналів. Визначення якості іноземних джерел: рейтинг англomовних видань. Етапи роботи з літературою. Пошук; систематизація та зберігання інформації; конспектування; оформлення бібліографії. Бази повнотекстових матеріалів. База Ліга-Закон, наукова електронна бібліотека періодичних видань бібліотеки імені В.Вернадського, електронні каталоги інших бібліотек, Інтернет пошук за допомогою GOOGLE SCHOLAR. Системи збереження та конспектування інформації за допомогою програм Word, OneNote, EverNote. Правила оформлення посилань та бібліографічних списків та їх використання в студентській науковій роботі. Завдання на СРС: Ознайомитися з одним із прикладів інноваційного проекту збирання та аналізу соціологічної інформації. Знайти інтернет-ресурс, за допомогою якого можна створювати веб-анкети. Познайомитися з його можливостями та обмеженнями. Обрати одне дослідження на сайті Національного банку соціологічних даних «Київський архів», близького за тематикою до вашої магістерської дисертації. Скачати масив і методичну документацію. Ознайомитись з тематикою та змінними відібраного дослідження. Сформулюйте декілька пояснювальних (каузальних) гіпотез і проведіть їх верифікацію, використовуючи SPSS.
9	Тема 9. Узагальнення результатів наукового дослідження та форми його апробації Поняття наукової публікації та її основні види. Монографія та алгоритм її написання, відмінності між дисертацією і монографією. Наукова стаття, вимоги до її оформлення. Тези доповіді, їх структура. Реферат: структура і алгоритм його підготовки. Рецензія та вимоги до її написання. Доповідь, види та вимоги до підготовки. Усне викладення інформації: особливості підготовки до публічного захисту магістерської дисертації. Завдання на СРС: У зарубіжному науковому журналі знайти англomовну публікацію за темою своєї магістерської дисертації. Написати резюме статті обсягом 250 слів. Підготувати невеличке (на 5-10 хвилин) усне повідомлення з викладом основних положень статті та критичним аналізом.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять полягають у формуванні знань, умінь та досвіду обирати тему наукового дослідження, обґрунтовувати її новизну та актуальність; визначати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження; розробляти структуру наукової роботи; викладати та оформлювати результати дослідження.

Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
	Семінарське заняття 1.
1	<p>Тема 1. Поняття, структура та види наукового дослідження.</p> <p>Поняття наукового дослідження. Основні принципи дослідницької роботи. Значення особистої мотивації дослідника для написання якісної наукової роботи. Соціальна вагомість дослідницької діяльності для суспільства в цілому. Практична цінність навичок, здобутих в результаті самостійної наукової роботи для діяльності соціолога. Зарубіжний досвід навчання основам наукових досліджень та критичного мислення. Завдання підвищення рівня вітчизняних наукових досліджень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке наукове дослідження і які його основні ознаки? 2. Які структурні елементи має наукове дослідження? 3. У чому полягає різниця між фундаментальним і прикладним дослідженням? 4. Як класифікуються наукові дослідження за методологічними ознаками? 5. Яка роль емпіричних та теоретичних компонентів у дослідженні? <p>В науковому соціологічному журналі знайти статтю за темою вашої магістерської дисертації. Проаналізуйте приклад наукової публікації та визначте її тип дослідження.</p> <p>Завдання на СРС: Проаналізуйте приклад наукової публікації та визначте її тип дослідження.</p>
	Семінарське заняття 2.
2	<p>Тема 2. Проблема істини і структура наукового пізнання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке наукова істина? 2. Функції істини у науковому пізнанні? 3. Форми істини? 4. Які етапи наукового пізнання виділяють у філософії науки? 5. Як верифікація і фальсифікація впливають на пізнання істини? <p>Завдання на СРС: В науковому соціологічному журналі знайти статтю за темою вашої магістерської дисертації. В статті мають міститись результати теоретико-прикладного дослідження. Визначити суть наукової проблеми, об'єкт і предмет, ціль та завдання дослідження, гіпотези та операціональні визначення основних понять..</p>
	Семінарське заняття 3.
3	<p>Тема 3. Поняття «знання» та підходи до його аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як філософія і соціологія трактують поняття знання? 2. Які види знання існують? 3. У чому полягає відмінність між інтуїтивним, практичним і науковим знанням? 4. Які сучасні підходи до аналізу знання? 5. Яку роль відіграє знання у формуванні наукового дискурсу? <p>Завдання на СРС: Складіть схему класифікації знань. Зіставте поняття "знання" та "інформація".</p>
	Семінарське заняття 4.
4	<p>Тема 4. Загальнонаукові методи: класифікація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які існують класифікації загальнонаукових методів? 2. У чому відмінність між емпіричними та теоретичними методами? 3. Як працює індукція та дедукція в науковому дослідженні? 4. У чому суть методів аналізу та синтезу? 5. Як системний підхід застосовується в соціальних науках? <p>Завдання на СРС: Подумайте, в рамках якої (можливо, яких) соціологічної парадигми ви плануєте проводити наукове дослідження, що складе основу вашої магістерської дисертації. Обґрунтуйте свій вибір.</p>
	Семінарське заняття 5.
5	<p>Тема 5. Вибір теми наукового дослідження та визначення її актуальності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які критерії вибору теми наукового дослідження? 2. Що таке актуальність і як її обґрунтувати?

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Як тема пов'язується з науковим напрямом підготовки? 4. Які помилки трапляються при виборі теми? 5. Як оцінити новизну та практичну значущість теми? <p>Завдання на СРС: Опишіть актуальність теми вашої магістерської роботи. Зробіть посилання на дотичні попередні дослідження, статистичний матеріал, соціологічні спостереження та інші факти. Поясніть, на вирішення якої соціальної проблеми спрямоване ваше дослідження.</p>
Семінарське заняття 6.	
6	<p>Тема 6. Використання штучного інтелекту (ШІ) в наукових дослідженнях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які основні напрямки використання ШІ у наукових дослідженнях? 2. Як ШІ може допомогти в обробці та аналізі великих обсягів даних? 3. Які приклади застосування ШІ в соціальних, гуманітарних, природничих науках вам відомі? 4. У чому полягають ризики використання ШІ для генерації текстів або ідей у дослідженнях (етичні, методологічні, академічні)? 5. Як інструменти ШІ (наприклад, ChatGPT, Elicit, Semantic Scholar AI) можуть бути використані при підготовці магістерської дисертації? <p>Завдання на СРС: Сформулюйте запит (prompt-engineering) за вашою темою магістерської дисертації. Порівняйте результати ШІ з вашими напрацюваннями.</p>
7	<p>Тема 7. Написання магістерської дисертації: етапи підготовки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які основні етапи підготовки дисертації? 2. Скільки часу зазвичай займає кожен етап? 3. Як планувати роботу над дисертацією ефективно? 4. Які труднощі виникають на різних етапах? 5. Яку роль відіграє календарний план у написанні роботи? <p>Завдання на СРС: Продумайте структуру вашої магістерської дисертації. Чи можна було б структурувати матеріал по-іншому? Чому?</p>
Семінарське заняття 7.	
8	<p>Тема 8. Принципи роботи з джерелами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які джерела використовуються в магістерській дисертації? 2. Як здійснюється пошук, відбір та критичний аналіз літератури? 3. Що таке бібліографічне посилання і як його оформити? 4. Як оформлювати цитування згідно з вимогами академічного письма? 5. Які сервіси і ресурси допомагають організувати джерела? <p>Завдання на СРС: Ознайомитися з одним із прикладів інноваційного проекту збирання та аналізу соціологічної інформації. Знайти інтернет-ресурс, за допомогою якого можна створювати веб-анкети. Познайомитися з його можливостями та обмеженнями. Обрати одне дослідження на сайті Національного банку соціологічних даних «Київський архів», скачати масив і методичну документацію. Ознайомитись з тематикою та змінними відібраного дослідження.</p>
9	<p>Тема 9. Узагальнення результатів наукового дослідження та форми його апробації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття наукової публікації та її основні види. 2. Наукова стаття, вимоги до її оформлення. 3. Тези доповіді, їх структура. 4. Реферат: структура і алгоритм його підготовки. 5. Рецензія та вимоги до її написання. 6. Доповідь, види та вимоги до підготовки.

	Завдання на СРС: У зарубіжному науковому журналі знайти англomовну публікацію за темою своєї магістерської дисертації. Написати резюме статті обсягом 250 слів. Підготувати невеличке (на 5-10 хвилин) усне повідомлення з викладом основних положень статті та критичним аналізом.
	Семінарське заняття 8. Модульна контрольна робота
	Семінарське заняття 9. Залік

9. Самостійна робота студента/аспіранта

Студенти самостійно опрацьовують наступні питання:

Тема 1. Поняття, структура та види наукового дослідження.

Основні питання:

Скласти таблицю «Порівняння трьох парадигм соціологічного дослідження: кількісна, інтерпретативна, критична».

Тема 2. Проблема істини і структура наукового пізнання. Методологія наукового дослідження.

Основні питання:

В науковому соціологічному журналі знайти статтю, в якій презентуються результати теоретико-прикладного дослідження. Визначити суть наукової проблеми, об'єкт і предмет, ціль та завдання дослідження, гіпотези та операціональні визначення основних понять.

Тема 3. Поняття «знання» та підходи до його аналізу

Основні питання:

Складіть схему класифікації знань. Зіставте поняття "знання" та "інформація".

Тема 4. Загальнонаукові методи: класифікація.

Основні питання:

Подумайте, в рамках якої (можливо, яких) соціологічної парадигми ви плануєте проводити наукове дослідження, що складе основу вашої магістерської дисертації. Обґрунтуйте свій вибір.

Тема 5. Вибір теми наукового дослідження та визначення її актуальності.

Основні питання:

Опишіть актуальність теми вашої магістерської роботи. Зробіть посилання на дотичні попередні дослідження, статистичний матеріал, соціологічні спостереження та інші факти. Поясніть, на вирішення якої соціальної проблеми спрямоване ваше дослідження.

Тема 6. Використання штучного інтелекту (ШІ) в наукових дослідженнях

Основні питання:

Сформууйте запит (prompt-engineering) за вашою темою магістерської дисертації. Порівняйте результати ШІ з вашими напрацюваннями.

Тема 7. Написання магістерської дисертації: етапи підготовки.

Основні питання:

Продумайте структуру вашої магістерської дисертації. Складіть розширений план роботи. Поясніть логіку, що лежить в основі структурування вашої дисертації. Чи можна було б структурувати матеріал по-іншому? Чому? Розробіть детальний календарний план роботи над магістерською дисертацією. Поясніть кожний пункт плану.

Тема 8. Принципи роботи з джерелами.

Основні питання:

Ознайомитися з одним із прикладів інноваційного проекту збирання та аналізу соціологічної інформації.

Знайти інтернет-ресурс, за допомогою якого можна створювати веб-анкети. Познайтися з його можливостями та обмеженнями.

Обрати одне дослідження на сайті Національного банку соціологічних даних «Київський архів», скачати масив і методичну документацію. Ознайтись з тематикою та змінними відібраного дослідження.

Тема 9. Узагальнення результатів наукового дослідження та форми його апробації

Основні питання:

У зарубіжному науковому журналі знайти англomовну публікацію за темою своєї магістерської дисертації. Написати резюме статті обсягом 250 слів. Підготувати невеличке (на 5-10 хвилин) усне повідомлення з викладом основних положень статті та критичним аналізом.

Політика та контроль

10. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та виконання завдань

Відвідування лекційних занять є бажаним.

Відвідування практичних (семінарських) занять є обов'язковим. Пропущені практичні (семінарські) заняття слід виконати самостійно і відпрацювати під час консультацій.

Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг студента з дисципліни. Студент, який пропустив практичні заняття, може отримати низький рейтинг, який не дозволить допустити такого студента до заліку. В такому разі теми з пропущених семінарських занять мають бути обов'язково вивчені, а практичні завдання виконані студентом. Контроль знань (розуміння) студента пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри соціології, або під час перерви у навчальному занятті («на парі»). Студент, який виконає відповідні завдання (надасть відповіді на запитання), отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Форми роботи

На лекціях з дисципліни «Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації» висвітлюються ключові питання організації та проведення наукових досліджень у контексті підготовки магістерської дисертації. Розглядаються основні поняття, структура та види наукового дослідження, проблема істини та структура наукового пізнання. Під час лекцій аналізуються теоретичні загальнонаукові методи, основні принципи роботи з джерелами, а також критерії вибору теми дослідження та визначення її актуальності. Особлива увага приділяється вимогам до структури та оформлення магістерської дисертації, технологічним принципам її написання та узагальненню результатів. Викладач надаватиме студентам цілісний огляд процесу наукової роботи, акцентуючи увагу на практичних аспектах написання дисертації, вимогах до структури та оформлення, методологічних підходах та формах апробації дослідження. Лекції містять практичні поради щодо організації дослідження, аналізу джерел та представлення результатів у вигляді наукових публікацій, доповідей, конференцій.

Від студентів очікується вміння застосовувати теоретичні положення на практиці. На практичних заняттях будуть обговорюватися проблемні аспекти організації та проведення наукових досліджень, методологічні підходи та вимоги до написання магістерської дисертації. Практичні заняття спрямовані на формування навичок наукової роботи, зокрема роботи з науковими джерелами, аналізу та систематизації інформації, формулювання дослідницьких питань і гіпотез, вибору відповідної методології дослідження. Особлива увага приділяється оформленню наукових текстів, дотриманню академічної доброчесності, коректному використанню цитувань і посилань. Під час занять викладач узагальнюватиме та аналізуватиме типові помилки у підготовці магістерських досліджень, надаватиме рекомендації щодо їх усунення, відповідатиме на питання студентів. Студенти матимуть можливість працювати з індивідуальними та груповими завданнями, обговорювати власні дослідження, коментувати й аналізувати роботи одногрупників.

Правила поведінки на заняттях

Під час проведення занять рекомендується відключати телефони з метою досягнення більшого рівня уваги та сфокусованості на навчальній діяльності. Водночас, за рекомендацією викладача можна користуватися засобами зв'язку для пошуку інформації на Гугл-диску дисципліни або в інтернеті.

Від студентів під час занять – як семінарських, так і лекційних, очікується активна діяльність, участь в обговоренні питань, виконання практичних завдань, вправ і задач, постановка запитань, внесок у колективну дискусію тощо.

Під час відповідей на практичних заняттях не слід читати зі смартфона, планшета або ноутбуку. Варто використовувати зроблені студентом нотатки, конспекти прочитаного навчального матеріалу та проведений самостійно вдома або на парі аналіз даних.

Правила призначення заохочувальних балів

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Участь у конференції / публікація тез	5 / 10 балів
Участь у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів
Публікація наукової статті	10 балів
Отримання сертифікату за проходження дистанційного/онлайн курсу за відповідною тематикою	10-15 балів

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

11. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Нижче в таблиці наведено всі види контролю та бали за кожен елемент контролю.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Виступи на семінарських (практичних) заняттях, виконання письмових завдань із розміщенням у Класрумі	40	5	8	40
2.	Презентація власного наукового дослідження в рамках написання магістерської дисертації	30	30	1	30
3.	Модульна контрольна робота (МКР)	30	30	1	30
	Всього				100

Календарний контроль

Проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу та виконання пропущених практичних робіт.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: зарахування усіх практичних завдань та семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

12. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (залік):

1. Вимоги до оформлення магістерських дисертацій. Вимоги до змісту структурних елементів роботи.
2. Автореферат, поняття автореферату та вимоги до нього.
3. Вимоги допуску магістерських дисертацій до захисту.
4. Захист магістерської дисертації. Критерії оцінювання магістерських дисертацій.
5. Поняття наукового дослідження. Основні принципи дослідницької роботи.

6. Значення особистої мотивації дослідника для написання якісної наукової роботи.
7. Соціальна вагомість дослідницької діяльності для суспільства в цілому.
8. Якість наукових джерел.
9. Поняття та види плагіату.
10. Етика науковця.
11. Визначення якості українських джерел: перелік фахових видань, Інтернет-сайти окремих журналів. Визначення якості іноземних джерел: рейтинг англomовних видань.
12. Етапи роботи з літературою. Пошук; систематизація та зберігання інформації; конспектування; оформлення бібліографії.
13. Теоретичні та емпіричні методи дослідження.
14. Поняття істини. Функції істини у науковому пізнанні.
15. Раціональні засади істинності. Верифікація та фальсифікація.
16. Єдність чуттєвого й раціонального у пізнанні.
17. Визначення об'єкту, предмету, мети та завдань наукового дослідження.
18. Постановка наукового питання, його зв'язок з соціальною проблемою, на вирішення якої спрямовано дослідження.
19. Складові частини наукової роботи. Вступ, основна частина, висновки.
20. Розроблення структури наукової роботи за допомогою комп'ютерної програми MindMap.
21. Відповідність структурних елементів основної частини та висновків меті та завданням наукової роботи.
22. Написання пропозицій до дослідницького проекту.
23. Обґрунтування актуальності обраної теми.
24. Проблема, на вирішення якої спрямовано дослідження, соціальна вагомість цієї проблеми.

Неформальні дистанційні та онлайн курси

Існує можливість зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою. Зокрема, рекомендується навчання на онлайн курсі «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» (SOC101) (https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about). Можливе використання інших масових відкритих онлайн курсів (повністю або частково) за умови погодження їх тематики та змісту з лектором.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцент, кандидат філософських наук, доцент, Пиголенко Ігор Вікторович

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2024)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024)

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

PCO кредитного модуля «Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації» передбачає оцінювання робіт студентів з наступних видів робіт:

- 1) Виступи на семінарських (практичних) заняттях, виконання письмових завдань із розміщенням у Класрумі (Г сем)
- 2) Презентація власного наукового дослідження в рамках написання магістерської дисертації (Г прз)
- 3) Модульна контрольна робота (Г мкр)

1. Розрахунок вагових балів

PCO з дисципліни складається із суми балів студента за виконані контрольні заходи протягом семестру (RD)

$$RD = \Gamma_{\text{сем}} + \Gamma_{\text{прз}} + \Gamma_{\text{мкр}} = 100 \text{ балів}$$

- 1) Виступи на семінарських (практичних) заняттях, виконання письмових завдань із розміщенням у Класрумі (Г сем).

Ваговий бал – 5 балів за правильну відповідь (доповнення до відповіді) або письмове завдання, розміщене в Класрумі. Максимальна кількість балів за активність на семінарських заняттях дорівнює

$$\Gamma_{\text{сем}} = 5 \text{ балів} * 8 \text{ від.} = 40 \text{ балів}$$

При відповіді на кожне питання студент отримує :

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації, якщо у відповіді студент демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, з легкістю і переконливо відповідає на поставлені питання; активна участь в занятті – 3 бали;
- «дуже добре» і «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями, відповідає на більшість з поставлених питань – 2 бали;
- «задовільно» і «достатньо», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та значні помилки, на поставлені питання відповідає слабо, або не відповідає взагалі, доповнення до відповіді інших студентів – 1 бал.
- «незадовільно», відсутня робота на семінарі, студент виявився не готовим відповідати на поставленні питання – 0 балів.

- 2) Презентація власного наукового дослідження в рамках написання магістерської дисертації (Г прз).

Ваговий бал – 30 балів.

«відмінно» – 28-30 балів

«дуже добре» – 25-27 балів

«добре» – 20-24 балів

«задовільно» – 18-19 балів

«достатньо» – 16-17 балів

Fx (допуск до виконання залікової контрольної роботи) – 15 балів

При отриманні менше 15 балів презентаційна робота студенту не зараховується.

Критерії оцінювання:

Робота оцінюється відповідно до повноти виконання завдання, коректності опису результатів, теоретичної та фактографічної насиченості, глибини аналізу.

3) Модульна контрольна робота (МКР)

Ваговий бал – 30 балів.

«відмінно» – 28-30 балів

«дуже добре» – 25-27 балів

«добре» – 20-24 балів

«задовільно» – 18-19 балів

«достатньо» – 16-17 балів

Fx (допуск до виконання залікової контрольної роботи) – 15 балів

При отриманні менше 15 балів МКР студенту не зараховується.

Критерії оцінювання:

Робота оцінюється відповідно до повноти виконання завдання, коректності опису результатів, теоретичної та фактографічної насиченості, глибини аналізу.

Заохочувальні бали

За участь в науково-практичних конференціях, що проходять на ФСП або в інших освітянських та дослідницьких установах, за публікацію тез або наукової статті, проходження неформальних дистанційних або онлайн-курсів, переклад наукових публікацій та інші види робіт студент отримує додаткові бали.

Умови допуску до семестрового контролю:

Умовою допуску студента до заліку є отримання попередньої рейтингової оцінки не менше як 40 балів. Студенти, які протягом семестру набрали менше 40 балів, до заліку не допускаються.

Студенти, які протягом семестру набрали 60 і більше балів, можуть отримати, за згодою студента, без додаткового опитування семестрову оцінку «автоматом».

Студенти, які протягом семестру набрали менше 60 балів, але більше 40 балів ($40_{\text{бал}} < RD < 60_{\text{бал}}$), або бажають підвищити рейтингову оцінку, виконують залікову контрольну роботу.

Для отримання «зараховано» з першого календарного контролю студент повинен мати не менше ніж 20 балів, для отримання «зараховано» з другого календарного контролю студент повинен мати не менше ніж 40 балів.

4) Залік.

Ваговий бал – 100.

Залік має вигляд переліку питань, на які повинен відповісти студент. Питання є різними за змістом, відповідають тематиці лекцій, семінарів, самостійної роботи, питань з самоконтролю.

Критерії оцінювання

95-100 балів - студент демонструє глибоке знання змісту навчального матеріалу, здатність до системного й міждисциплінарного аналізу проблем курсу; вільно й коректно використовує наукові поняття та терміни, формулює логічні, аргументовані висновки, виявляє власну обґрунтовану позицію щодо дискусійних питань;

85-94 бали - студент демонструє дуже добрий рівень засвоєння навчального матеріалу, добре орієнтується в основних темах курсу, здатний до аналізу та узагальнення; можливі поодинокі

неточності у формулюваннях або прикладах, які не впливають суттєво на загальний рівень відповіді;

75-84 бали - студент демонструє достатньо повне розуміння основних тем і питань курсу. Використовує базову наукову термінологію, однак аналіз є переважно описовим; висновки сформульовані, але не завжди достатньо аргументовані;

65-74 бали - студент демонструє загальне уявлення про навчальний матеріал, але відповіді містять помітні неточності у визначеннях, прикладах або логіці викладу; застосування наукової термінології є обмеженим, аналітична складова виражена слабо;

60-64 бали - студент демонструє фрагментарні знання окремих тем курсу, орієнтується лише в частині ключових понять; відповіді неповні, поверхові, висновки недостатньо обґрунтовані або відсутні;

0-59 балів - студент не орієнтується у ключових поняттях і проблематиці курсу, демонструє поверхові або хаотичні знання; відсутні аналітичне мислення та вміння застосовувати отримані знання; відповіді нелогічні або неповні.

Переведення значення рейтингових оцінок в ECTS та традиційні оцінки для виставлення їх до залікової відомості та залікової книжки здійснюється відповідно до табл.

Таблиця

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Традиційна оцінка
95 - 100	відмінно
85 - 94	дуже добре
75 - 84	добре
65 - 74	задовільно
60 - 64	достатньо
Менш ніж 60	незадовільно